

Hygieniske problemer ved kommunale avløp

Helsemyndighetenes eller forurensningsmyndighetenes ansvar?

Betydelige mengder tarmbakterier ble påvist i indre Oslofjord sommeren 1995. Dette påkalte stor oppmerksomhet både fra media og andre. Politiske reaksjoner lot heller ikke vente på seg. Er dette et eksempel på et hendelig uhell eller en indikasjon på mere generelle svakheter i avløpssystemene i Norge og måten de drives og vedlikeholdes på?

Forurenset drikkevann får også ofte bred omtale i media. Kanskje ikke så rart når vi vet at Statens Institutt for Folkehelse har indikert at opp mot 300 000 sykefraværsdager i Norge kan skyldes infisert drikkevann. Hvor mye av dette som skyldes kortslutninger mellom kloakksystemene og drikkevannssystemene, og utslipp av kloakk i vannforekomstene, vites ikke. Det er trolig en meget stor andel.

En hver epidemi burde fungere som en varsellempe, og minne om at kvalitets-sikring og forsvarlige tekniske systemer er en konstant utfordring på en bransje som arbeider med et smittefarlig stoff som kloakk.

Sikring mot kloakkinfisering av drikkevann og badevann er nødvendig for å unngå risiko for spredning av farlige epidemier. Et historisk eksempel på alvorlige følger av teknisk svikt er kloakklekkasjen på Bislet i 1942. Den resulterte i lokal forurensning av Oslos drikkevannssystemer, og forårsaket 11 tilfeller av tyfoidfeber og ett dødsfall. Til alt hell skjedde ikke lekkasjen på en hovedledning. Et ferskere eksempel er vannbassenget i Holmenkollåsen i Oslo som ble infisert av kloakk i 1988. Mange tusen mennesker var syke i flere uker. Så lenge den norske befolkning stort sett er sunne og friske, vil det helst gå bra, med kvalme og oppkast som vanlige symptomer på kloakk i vannet vårt. Man må imidlertid tenke på at verre tider og situasjoner kan oppstå hvor det er mye smitte og sykdom i befolkningen. Dessuten innebærer raske flyreiser mellom Norge og områder i verden med stor sykdomsutbredelse en økende risiko.

Hendelsen i indre Oslofjord i sommer har igjen aktualisert hygieneaspektet ved kloakkutslipp og kloakksystemene våre. Dette er sider som er underfokuset idag. Dette skyldes antagelig ansvarsfordelingen mellom de aktuelle myndighetene. Miljøvern- og forurensningsmyndighete er mest opptatt av fosfor- og nitrogeninnholdet i det kommunale avløpet, mens helsemyndighetene hittil dessverre har brukt lite ressurser på hygieneaspektet av det kommunale avløpet. Det skyldes kanskje at det hittil har gått stort sett bra. Men kan man ta sjansen på at det fortsatt bare blir noen hundre tusen sykedager pr. år med kvalme og oppkast?

Kan vi si oss fornøyd med myndighetenes ansvarsfordeling og innsats på hygieneområdet?

Norsk Vannforening foreslår at de ansvarlige myndigheter møtes raskt, med tanke på en gjennomgang av status, problemer, beredskap, mulige scenarier, fremtidig innsats, koordinering og handlingsplaner.

NORSK VANNFORENING